

Жук Н.Л.

*кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу обліку та оподаткування,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9882-4718>

Zhuk Nataliia

National Research Center "Institute of Agrarian Economics"

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВ

METHODOLOGICAL ASPECTS OF ACCOUNTING FOR INVENTORY OF ENTERPRISES

Анотація. У статті охарактеризовані основні елементи методики відображення запасів підприємства та операцій з ними в системі бухгалтерського обліку. В контексті вирішення завдань бухгалтерського обліку, основними характеристиками запасів визнані їх існування в матеріальній формі, наявність певного функціонального призначення, нетривалий період їх використання, що обмежується терміном один рік або одним операційним циклом, а також можливістю надання їм вартісної оцінки. Запропоновано в цілях бухгалтерського обліку ідентифікувати групу запасів, на використання яких накладені певні обмеження. Визначено, що облікові заходи мають передбачати реєстрацію запасів на етапах їх надходження на підприємство, зберігання, трансформації та вибуття. Головною метою облікових заходів щодо запасів та операцій з ними визнається задоволення інформаційних потреб різних груп користувачів відповідних даних.

Ключові слова: запаси, бухгалтерський облік, операції з запасами, функціональне призначення запасів, існування запасів, оцінювання запасів.

Постановка проблеми. Здійснення фінансово-господарської діяльності підприємств має бути забезпечене наявністю певного набору ресурсів. Серед них важливу роль відіграють матеріальні активи, які повністю використовуються у повсякденних операціях, пов'язаних з виробничо-збутовими аспектами функціонування суб'єкта підприємництва, а саме – матеріальні запаси.

Існування матеріальних запасів, як правило, обумовлюється потребою підприємства у забезпеченні виробничих процесів сировиною та матеріалами, з використанням яких створюється готова продукція, яка з метою отримання прибутку набуває товарних ознак та реалізується покупцям. Водночас, матеріальні запаси можуть

бути використані для задоволення господарських потреб підприємства, підтримки в робочому стані об'єктів основних засобів, реалізації рекламних заходів, забезпечення гарантійних зобов'язань тощо. Оскільки запаси характеризуються достатньо високим рівнем ліквідності, вони можуть бути використані для забезпечення і погашення поточних та довготривалих зобов'язань суб'єкта підприємництва, надання гарантій платоспроможності зацікавленим особам тощо.

Матеріальні запаси підприємств можуть також використовуватися в реалізації заходів політики їх соціальної відповідальності, підприємницько-суспільного та підприємницько-державного ділового партнерства, участі в державних програмах та заходах місцевих громад, створенні та функціонуванні територіальних та економічних кластерів.

Зважаючи на це, велика кількість управлінських рішень, що приймаються та реалізуються уповноваженими особами підприємства, пов'язана зі створенням матеріальних запасів, їх зберіганням та використанням в цілях економічної діяльності. Власне процес управління матеріальними ресурсами ґрунтується на використанні належної інформації, суттєва частина якої формується в системі бухгалтерського обліку. Саме на основі облікових даних зацікавлені особи (внутрішні та зовнішні користувачі інформації) мають можливість оцінити стан забезпеченості діяльності підприємства матеріальними ресурсами, можливості та оціночні результати їх використання, а також – впливу відповідних характеристик на очікувані наслідки функціонування суб'єкта підприємництва.

Викладене обумовлює актуальність вирішення проблем відображення в системі бухгалтерського обліку матеріальних запасів, а також

змісту та результатів господарських операцій з ними. Наведені проблеми можуть бути вирішені шляхом проведення наукових досліджень, результати яких можуть стати джерелом розробки та обґрунтування сучасних теоретичних та методичних підходів. Зазначене є підставою для визнання актуальності результатів досліджень, викладених у цій науковій публікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Роль бухгалтерського обліку та відображення у фінансовій звітності інформації стосовно запасів та операцій з ними в системі фінансово-господарської діяльності підприємств підкреслюється великою кількістю наукових публікацій, оприлюднених українськими та закордонними дослідниками і практикуючими фахівцями. Є підстави констатувати, що дослідницький інтерес до означеної проблематики забезпечив існування достатньо широкої обґрунтованої організаційної й методичної бази вирішення низки теоретичних і практичних завдань бухгалтерського обліку в контексті реалізації інформаційних потреб різних груп стейкхолдерів.

Зокрема, Бондаренко О.М., Титаренко А.Д. [1], Шевченко Л.Я., Мулява В.Р. [2], Галді Ф.К.Е. (Galdi F.C.E.), Джонсон С. (Johnson S.) [3] та інші науковці досліджували аспекти і параметри ідентифікації запасів як предмету обліку.

Роль бухгалтерського обліку запасів у задоволенні запитів системи управління у своїх роботах конкретизують Бабенко Л.В., Васильєва В.Г., Коновалова О.В. [4], Кривешко О.В., Шпарик Я.Я., Мельник Н.В. [5], Малахова А.В., Мартиненко О.В. [6], Прасад П. (Prasad P.), Сівасанкаран Н. (Sivasankaran N.), Пол С. (Paul S.), Каннадасан М. (Kannadhasan M.) [7] та інші.

Особливості організації бухгалтерського обліку запасів охарактеризовані у публікаціях Гужавіної І.В. [8], Коблянської І.О., Сіренко А.А., Коблянської Г.Ю. [9], Подмешальської Ю.В., Парнюк О.В. [10], Роевої О.С. [11], Шерстюка О.Л. [12], Шури Н.О., Шатила М.В. [13], Уонга К. (Wang Q.), Вана Г. (Wan G.) [14] та інших.

Водночас, результати досліджень, які характеризують особливості методики бухгалтерського обліку операцій з запасами підприємств та їх результатів розкривають Ізмайлов Я.О., Свірко С.В. [15], Скаско О.І., Костецька Ю.Р. [16], Циган Р.М., Солодков Д.Є. [17], Шерстюк О.Л., Жук Н.Л. [18], Банерджи С. (Banerjee S.) [19], Кофінгер Г.Г. (Kaufinger G.G.), Нйюшвандер К. (Neuenschwander C.) [20] та інші.

Не применшуючи важливість результатів, отриманих наведеними та іншими науковцями за підсумками виконаних досліджень, вважаємо,

що існує потреба в уточненні методичних аспектів бухгалтерського обліку запасів та господарських операцій з ними.

Метою статті визначається ідентифікація основних елементів методики відображення запасів підприємства в системі бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу. Формування інформації в системі бухгалтерського обліку відбувається з урахуванням впливу таких основних чинників, як характеристика предмету обліку, зміст та види операцій з ними, а також застосовувана концептуальна основа.

Запаси, відповідно до чинного Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», «являють собою активи, які:

- утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;

- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством» [21].

Основними характеристиками запасів, як правило, визнаються їх існування в матеріальній формі, наявність певного функціонального призначення, нетривалий період їх використання, що обмежується терміном 1 рік або одним операційним циклом, а також можливістю надання їм вартісної оцінки. Саме зазначені аспекти разом з можливістю оцінювання складають сукупність невід’ємних умов визнання активів для їх реєстрації в системі бухгалтерського обліку з подальшим розкриттям у формах фінансової, податкової, статистичної та інших видів звітності.

При цьому, запаси можуть перебувати на підприємстві та використовуватися в різних формах, які в цілях бухгалтерського обліку ідентифікуються як малоцінні швидкозношувані предмети, сировина, матеріали, напівфабрикати, незавершене виробництво, готова продукція, товари тощо.

Матеріальна форма запасів дає можливість на основі органолептичних методів (спостереження, інвентаризація тощо) визначити в цілях бухгалтерського обліку їх наявність та існування операцій з ними, а також оцінити можливість їх використання для вирішення завдань фінансово-господарської діяльності.

Водночас, можливість використання запасів протягом нетривалого періоду дає підстави для їх класифікації як поточних, які можуть свідчити про спроможність підприємства не лише забезпечувати достатню ритмічність та своєчасність господарських процесів, але й компенсувати, в разі

потреби, ризики, пов'язані з недостатністю найліквідніших активів (зокрема – грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості).

Залежно від видів господарських процесів, до яких запаси залучаються на підприємстві, вважаємо за доцільне, крім видів, визначених на підставі вимог національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, визнати існування запасів, щодо напрямків та способів використання яких існують обмеження.

Прикладом таких обмежень може бути формування певного резерву, який може бути використаний підприємством для подальшого гарантійного, ремонтного та іншого призначення. Зазначені резерви формуються як джерело фінансування діяльності підприємства і забезпечуються певним набором запасів, використання яких має однозначно формалізоване цільове спрямування протягом попередньо обумовленого та юридично закріпленого періоду часу.

Водночас, запаси, як ліквідна частина активів підприємства, може бути залучена до забезпечення зобов'язань підприємства за довготривалою або поточною заборгованістю. При цьому, умовами кредитування підприємства може бути передбачене як існування запасів мінімального незмінного обсягу на визначену дату або протягом певного періоду, або дотримання вартісних критеріїв запасів. З іншого боку, для залучення кредиту підприємство має забезпечити досягнення необхідних критеріїв незалежно від руху фізичних одиниць запасів.

Інформація щодо наведених обмежень є істотною, оскільки може вплинути на рішення користувачів даних бухгалтерського обліку. Саме тому, вважаємо за доцільне запропонувати виділення відповідної групи запасів в контексті ідентифікації їх облікового змісту.

Чинна редакція Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку [21] та Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [22] передбачають здійснення облікових заходів на різних етапах існування запасів в якості ресурсу підприємства, що передбачає врахування різноманітних господарських операцій з ними (рис. 1).

Рух запасів підприємства, наведений на рис. 1, обумовлений їх призначенням у фінансово-господарській діяльності.

Зокрема, якщо підприємство здійснює власну діяльність у сфері матеріального виробництва, основними видами його запасів будуть сировина та матеріали, які використовуються у виробничих цілях, а також готова продукція, що зберігатиметься до моменту її передачі під час реалізації покупцю.

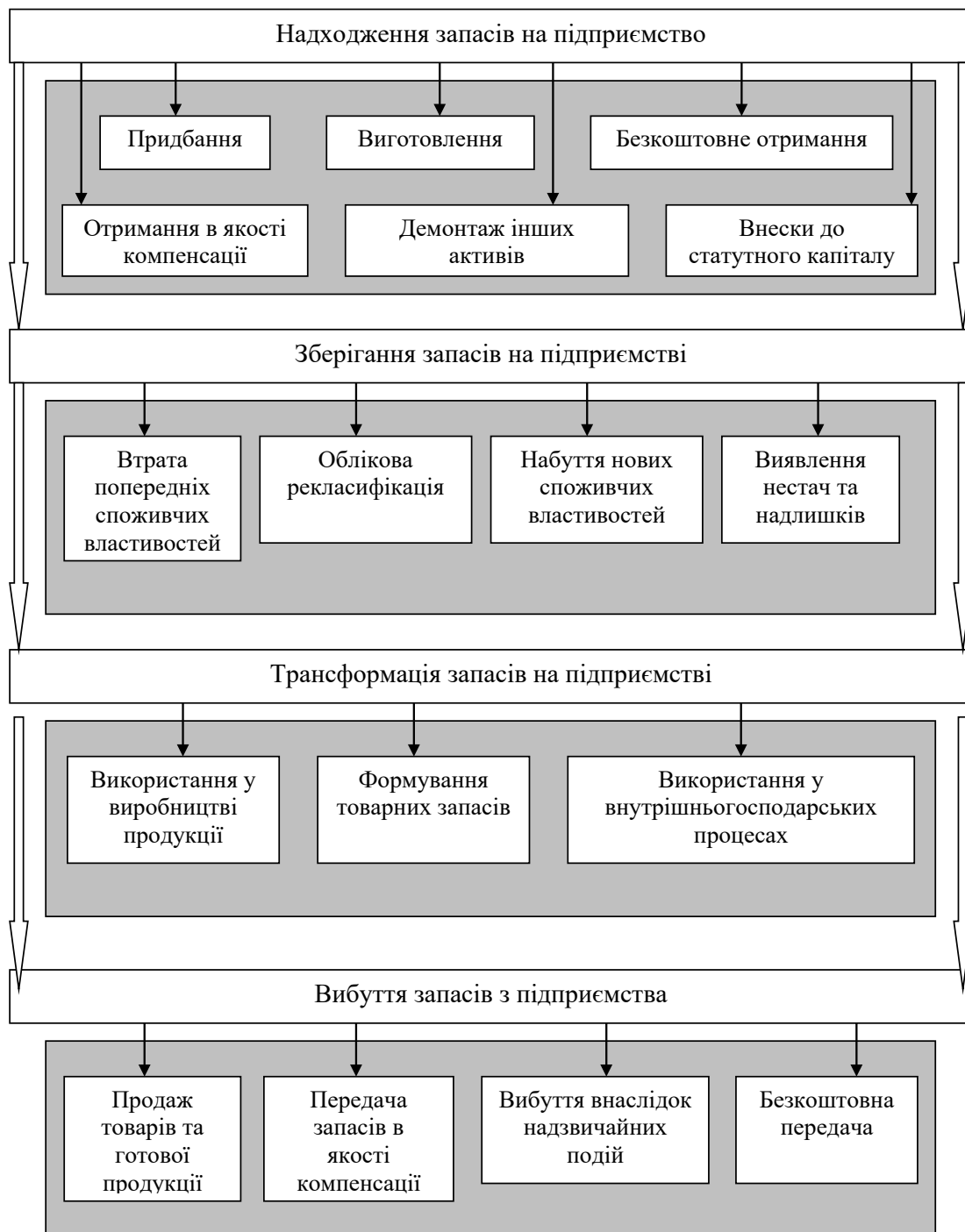
Варто відзначити, що певна частина запасів в цьому випадку буде акумульована в так званому незавершеному виробництві, результати якого не мають економічних властивостей та облікових ознак готової продукції. Зазначена особливість впливає як на здійснення самих господарських операцій, так і на відображення запасів та операцій з ними в системі бухгалтерського обліку з подальшим розкриттям у формах звітності.

Варто також відзначити, що виробнича діяльність підприємств має також власні галузеві особливості. Наприклад, виробництво, що здійснюється підприємствами, які функціонують у сфері сільського господарства, має безпосередню залежність від природно-кліматичних умов, виконання заходів, пов'язаних з хімічною та фізичною обробкою рослин, ветеринарним обслуговуванням тварин, наявності різних етапів готовності продукції залежно від віку та її біологічних особливостей тощо. Діяльність підприємств, що функціонують у сфері будівництва, обумовлена необхідністю дотримання технологічних умов виконання робіт та характеризується значною тривалістю виробничого процесу. Зазначені та інші особливості безпосередньо впливають на структуру запасів, порядок їх використання та обліку. Зокрема, це визначає елементи облікової політики стосовно класифікації запасів, їх оцінювання та списання.

Методичні аспекти обліку запасів на підприємствах торгівлі визначаються відсутністю виробничої ланки, тому серед їх структури, яка розкривається у бухгалтерській звітності, мають перевагу придбані товари, які підлягають перепродажу. Натомість, запаси, представлені іншими групами, можуть бути використані на етапі передпродажної підготовки, або з метою маркетингових заходів, що впливає на методіку їх бухгалтерського обліку.

Залежно від обсягів та інтенсивності їх використання, запаси вимагають здійснення регулярних заходів системи бухгалтерського обліку з метою оцінювання їх функціонального стану, від чого залежить можливість підприємства отримувати економічний зиск. Зокрема, система бухгалтерського обліку має реєструвати зміни кількості та структури запасів, динаміку вартісної оцінки, а також – реагувати на обставини, від яких залежить можливість визнання запасів в якості активів чи його припинення.

В разі змін умов та технологій використання запасів підприємства система бухгалтерського обліку має встановити, чи є підстави в подальшому визнавати матеріальні ресурси запасами

Рис. 1. Основні види господарських операцій з запасами підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [21; 22]

через імовірну зміну тривалості їх існування. Якщо є підстави вважати, що запаси можуть бути використані протягом періоду, який перевищує тривалість операційного циклу та річний період, відповідні ресурси в цілях бухгалтерського обліку мають бути рекласифіковані як необоротні активи, незалежно від їх функціонального призначення.

Одним з ключових елементів методики бухгалтерського обліку запасів та операцій з ними

є визначення їх вартісної оцінки. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [21] та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [22] передбачають оцінювання відповідних об'єктів на різних етапах їх існування, викладених на рис. 1.

Варто відзначити, що існуючі концептуальні основи бухгалтерського обліку та фінансової звітності передбачають набір варіантів для здійснення заходів оцінювання запасів, з яких

Послідовність визначення вартості запасів

Етап	Заходи
Надходження запасів на підприємство	1. Визначення джерела надходження 2. Визначення вартості придбання 3. Визначення корисності для підприємства 4. Визначення способу використання 5. Визначення очікуваного періоду використання
Зберігання запасів на підприємстві	1. Визначення фактичної наявності 2. Оцінка функціональної придатності 3. Визначення можливості подальшого використання 4. Визначення способу подальшого використання
Трансформація запасів на підприємстві	1. Визнання потреби у трансформації 2. Визначення споживчих властивостей 3. Визначення способу подальшого використання 4. Оцінка наслідків трансформації
Вибуття запасів з підприємства	1. Визначення способу вибуття 2. Встановлення взаємозалежності факту вибуття та отримання економічного зиску 3. Визначення ринкових параметрів

Джерело: узагальнено автором на основі [21; 22]

підприємством має обрати найбільш прийнятний та формалізувати його через облікову політику. При цьому, на кожному з етапів алгоритм оцінювання матиме власні особливості, обумовлені видом запасів, їх функціональним призначенням, можливість забезпечувати підприємству надходження економічного зиску тощо (табл. 1).

Висновки і пропозиції. Таким чином, основні аспекти бухгалтерського обліку запасів підприємства та операцій з ними розкривають такі їх характеристики, як існування в матеріальній формі, наявність певного функціонального призначення, нетривалий період їх використання, що обмежується терміном 1 рік або одним операційним циклом, а також можливістю надання їм вартісної оцінки.

При цьому, відповідні параметри є властивими для зазначених предметів бухгалтерського обліку на кожному з етапів існування матеріальних ресурсів, що мають підстави для визнання їх в якості запасів.

Водночас, вважаємо, що подальші дослідження за темою цієї статті мають дати можливість вирішити проблеми, пов'язані з визначенням основних критеріїв обґрунтування певних елементів облікової політики, які сприятимуть задоволенню потреб користувачів у відповідній інформації.

Література:

1. Бондаренко О.М., Тітаренко А.Д. Економічна сутність та класифікація запасів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 63–67. DOI: https://doi.org/10.32702/2306_6814.2020.2.63
2. Шевченко Л.Я., Мулява В.Р. Сутність виробничих запасів, проблеми обліку та напрями його вдосконалення на підприємстві. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 4(102). С. 72–76. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2022-4\(102\)-72-76](https://doi.org/10.26642/jen-2022-4(102)-72-76)
3. Galdi, F.C.E., Johnson, S. Accounting for inventory costs and real earnings management behavior. *Advances in Accounting*. 2021. Vol. 53. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2021.100530>.
4. Бабенко Л.В., Васильєва В.Г., Коновалова О.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами. *Економічний простір*. 2021. № 166. С. 90–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/166-16>
5. Кривешко О.В., Шпарик Я.Я., Мельник Н.В. Особливості управління запасами в кризових умовах. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2022. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.93>
6. Малахова А.В., Мартиненко О.В. Проблеми обліку запасів і оптимізація обліково-аналітичних процедур в управлінні підприємствами. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 10. С. 920–923. URL: <http://global-national.in.ua/issue-10-2016/18-vipusk-10-kviten-2016-r/2020-malakhova-a-v-martinenko-o-v-problemi-obliku-zapasiv-i-optimizatsiya-oblikovo-analitichnikh-protsedur-v-upravlinni-pidpriemstvami> (дата звернення: 01.06.2023).
7. Prasad, P., Sivasankaran, N., Paul, S., Kannadhasan, M. Measuring impact of working capital efficiency on financial performance of a firm: An alternative approach. *Journal of Indian Business Research*. 2019. Vol. 11. No. 1. P. 75–94. DOI: <https://doi.org/10.1108/JIBR-02-2018-0056>
8. Гужавіна І.В. Особливості обліку запасів на торговельних підприємствах. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2020. № 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.90>
9. Коблянська І.О., Сіренко А.А., Коблянська Г.Ю. Методика і організація обліку та внутрішнього контролю запасів підприємства в системі управління активами. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2018. № 7. С. 85–97. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/methodology-and-organization-of-accounting-and-internal-control-of-inventories-of-the-company-in-the-system-of-asset-management/> (дата звернення: 01.06.2023).
10. Подмешальська Ю.В., Парнюк О.В. Документальне забезпечення обліку товарних запасів на підприємстві. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 97–104. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306&6792.2020.22.97>

11. Роева О.С. Організаційні засади побудови бухгалтерського обліку запасів в процесі інноваційної діяльності: нормативно-правовий аспект. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Вип. 4(37). С. 274–290. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2020.4\(37\).274-290](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2020.4(37).274-290)
12. Шерстюк О.Л. Облікова політика як основа формування фінансової звітності. *Регіональні перспективи : наук.-практ. журнал*. 2001. Вип. 2–3 (15–16). С. 98–100.
13. Шура Н.О., Шагіло М.В. Вплив організації обліку виробничих запасів на прийняття управлінських рішень у контексті переходів до міжнародних стандартів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 7. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=4360&i=15> (дата звернення: 03.06.2023).
14. Wang Q., Wan G. Cost accounting methods and periodic-review policies for serial inventory systems. *Computers & Operations Research*. 2020. Vol. 118. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cor.2020.104902>
15. Измайлов Я.О., Свірко С.В. Удосконалення методичних аспектів обліку, аналізу та контролю запасів підприємств. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1(95). С. 39–44. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2021-1\(95\)-39-44](https://doi.org/10.26642/jen-2021-1(95)-39-44)
16. Скаско О.І., Костецька Ю.Р. Методика аудиту виробничих запасів підприємства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. № 70. С. 89–93. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-13>
17. Циган Р.М., Солодков Д.Є. Порівняння особливостей обліку запасів в облікових системах України і США. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2019. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.11.78>
18. Шерстюк О.Л., Жук Н.Л. Облікові параметри розкриття інформації щодо фінансових резервів підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2022. № 53. С. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2022-53-6>
19. Banerjee S. Conjugation of border and domestic carbon adjustment and implications under production and consumption-based accounting of India's National Emission Inventory: A recursive dynamic CGE analysis. *Structural Change and Economic Dynamics*. 2021. Vol. 57. P. 68–86. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2021.01.007>
20. Kaufinger G.G., Neuenschwander C. Retail Apocalypse? Maybe blame accounting. Investigating inventory valuation as a determinant of retail firm failure. *American Journal of Business*. 2020. Vol. 35. No. 2. P. 83–101. DOI: <https://doi.org/10.1108/AJB-07-2019-0050>
21. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 10.06.2023).
22. International Accounting Standards Board (IASB). International Accounting Standard 2 Inventories. 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-2-inventories.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2023/issued/ias2/> (дата звернення: 05.06.2023).
- pidprijemstvi [The essence of production inventories, accounting problems and directions for its improvement at the enterprise]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 4(102), pp. 72–76. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2022-4\(102\)-72-76](https://doi.org/10.26642/jen-2022-4(102)-72-76)
3. Galdi F.C.E., Johnson S. (2021) Accounting for inventory costs and real earnings management behavior. *Advances in Accounting*, vol. 53. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2021.100530>
4. Babenko L., Vasilyeva V., Konovalova E. (2021) Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia vyrobnychymy zapasamy [Accounting and analytical provision of inventory management]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 166, pp. 90–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/166-16>
5. Kryveshko O., Shparyk Ya., Melnyk N. (2022) Problemy obliku zapasiv i optymizatsiia oblikovo-analitychnykh protsedur v upravlinni pidprijemstvamy [Features of inventory management in crisis]. *Elektronne nauкове fakhove vydannia "Efektivna ekonomika"*, no. 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.93>
6. Malakhova A.V., Martynenko O.V. (2016) Problemy obliku zapasiv i optymizatsiia oblikovo-analitychnykh protsedur v upravlinni pidprijemstvamy [The problems of inventory and optimization of accounting and analytical procedures in the management of enterprises]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 10, pp. 920–923. Available at: <http://global-national.in.ua/issue-10-2016/18-vipusk-10-kviten-2016-r/2020-malakhova-a-v-martynenko-o-v-problemi-obliku-zapasiv-i-optimizatsiya-oblikovo-analitychnykh-protsedur-v-upravlinni-pidprijemstvami> (accessed 01 June 2023).
7. Prasad P., Sivasankaran N., Paul, S., Kannadhasan M. (2019) Measuring impact of working capital efficiency on financial performance of a firm: An alternative approach. *Journal of Indian Business Research*, vol. 11, no. 1, pp. 75–94. DOI: <https://doi.org/10.1108/JIBR-02-2018-0056>
8. Huzhavana I. (2020) Osoblyvosti obliku zapasiv na torhovelynykh pidprijemstvakh [Features of inventory accounting at trading enterprises]. *Elektronne nauкове fakhove vydannia "Efektivna ekonomika"*, no. 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.90>
9. Koblyanska O., Sirenko A., Koblyanska G. (2018) Metodyka i orhanizatsiia obliku ta vnutrishnoho kontroliu zapasiv pidprijemstva v systemi upravlinnia aktyvamy. [Methodology and organization of accounting and internal control of inventories of the company in the system of asset management]. *Elektronne naukowe fakhove vydannia z ekonomichnykh nauk "Modern Economics"*, no. 7, pp. 85–97. Available at: <https://modecon.mnau.edu.ua/methodology-and-organization-of-accounting-and-internal-control-of-inventories-of-the-company-in-the-system-of-asset-management/> (accessed 01 June 2023).
10. Podmeshalska Yu., Parniuk O. (2020) Dokumentalne zabezpechennia obliku tovarnykh zapasiv na pidprijemstvi [Documentary accounting of inventories at the enterprise]. *Agrosvit*, no. 22, pp. 97–104. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306&6792.2020.22.97>
11. Roieva O. (2020) Orhanizatsiini zasady pobudovy bukhhalter-skoho obliku zapasiv v protsesi innovatsiinoi diialnosti: normatyvno-pravovyi aspekt. [Organizational Principles of Building Inventory Accounting in the Process of Innovation: Regulatory and Legal Aspect]. *Tsentrlnoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky*, vol. 4(37), pp. 274–290. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2020.4\(37\).274-290](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2020.4(37).274-290)
12. Sherstiuk O.L. (2001) Oblikova polityka yak osnova formuvannia finansovoi zvitnosti [Accounting policy as a basis for the formation of financial statements]. *Rehionalni perspektyvy: nauk.-prakt. zhurnal*, vol. 2–3(15–16), pp. 98–100.
13. Shura N., Shatilo M. (2015) Vplyv orhanizatsii obliku vyrobnych-ykh zapasiv na pryiniattia upravlynskykh rishen u kontek-

References:

1. Bondarenko O., Titarenko A. (2020) Ekonomichna sutnist ta klasyfikatsiia zapasiv [Economic definition and classification of inventories: accounting and managerial aspects]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, no. 2, pp. 63–67. DOI: https://doi.org/10.32702/2306_6814.2020.2.63
2. Shevchenko L.Ya., Muliava V.R. (2022) Sutnist vyrobnych-ykh zapasiv, problemy obliku ta napriamy yoho vdoskonalennia na

- sti perekhodiv do mizhnarodnykh standartiv [It is influence of organization of account by production supplies on acceptance of administrative decisions in the context of passing to the international standards]. *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, no. 7. Available at: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=4360&i=15> (accessed 03 June 2023).
14. Wang Q., Wan G. (2020) Cost accounting methods and periodic-review policies for serial inventory systems. *Computers & Operations Research*, vol. 118. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cor.2020.104902>
  15. Izmailov Ya.O., Svirko S.V. (2021) Udoshkonalennia metodychnykh aspektiv obliku, analizu ta kontroliu zapasiv pidpriemstv [Improvement of methodical aspects of accounting, analysis and control of enterprise inventories]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 1(95), pp. 39–44. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2021-1\(95\)-39-44](https://doi.org/10.26642/jen-2021-1(95)-39-44)
  16. Skasco O.I., Kostetska Y.K. (2022) Metodyka audytu vyrobnychnykh zapasiv pidpriemstva [Method of audit of production inventories of an enterprise]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 70, pp. 89–93. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-13>
  17. Tsygan R., Solodkov D. (2019) Porivniannia osoblyvostei obliku zapasiv v oblikovykh systemakh Ukrainy i SSHA [Comparing of features of inventory counting in Ukraine's and United States' accounting]. *Elektronne naukove fakhove vydannia "Efektyvna ekonomika"*, no. 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.11.78>
  18. Sherstiuk O., Zhuk N. (2022) Oblikovyi parametry rozkryttia informatsii shchodo finansovykh rezerviv pidpriemstv [Accounting parameters for the disclosure of information regarding financial reserves of enterprises]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*, no. 53, pp. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2022-53-6>
  19. Banerjee, S. (2021). Conjugation of border and domestic carbon adjustment and implications under production and consumption-based accounting of India's National Emission Inventory: A recursive dynamic CGE analysis. *Structural Change and Economic Dynamics*, vol. 57, pp. 68–86. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2021.01.007>
  20. Kaufinger G.G., Neuenschwander C. (2020) Retail Apocalypse? Maybe blame accounting. Investigating inventory valuation as a determinant of retail firm failure. *American Journal of Business*, vol. 35 no. 2, pp. 83–101. DOI: <https://doi.org/10.1108/AJB-07-2019-0050>
  21. Ministerstvo finansiv Ukrainy (1999) Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhgalterskoho obliku: Nakaz [On the approval of the National regulation (standard) of accounting: Order]. 20/10/1999 No. 246. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (accessed 10 June 2023).
  22. International Accounting Standards Board (IASB) (2023) International Accounting Standard 2 Inventories. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-2-inventories.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2023/issued/ias2/> (accessed 05 June 2023).

Summary. The article describes the main elements of the methodology for displaying the company's inventories and transactions with them in the accounting system. The results of the study indicate that, based on accounting data, interested persons (internal and external users of information) have the opportunity to assess the state of provision of the company's activities with material resources, the possibilities and evaluation results of their use, as well as the impact of relevant characteristics on the expected consequences of the entity's functioning entrepreneurship. In the context of solving accounting tasks, the main characteristics of inventories are their existence in material form, the presence of a certain functional purpose, a short period of their use, which is limited to one year or one operating cycle, as well as the possibility of providing them with a value assessment. It has been established that the material form of inventories makes it possible to determine their presence and the existence of transactions with them for accounting purposes on the basis of organoleptic methods (observation, inventory, etc.), as well as to assess the possibility of their use for solving the tasks of financial and economic activity. Based on the results of the study, it was determined that in case of changes in the conditions and technologies of using the company's inventories, the accounting system should establish whether there are grounds to recognize material resources as inventories in the future due to a possible change in the duration of their existence. For accounting purposes, it is proposed to identify a group of inventories on the using of which certain restrictions are imposed. It was determined that accounting measures should provide for the registration of inventories at the stages of their arrival at the enterprise, storage, transformation and disposal. The main goal of accounting measures regarding inventories and transactions with them is recognized as meeting the information needs of various groups of users of the relevant data. The accounting system must record changes in the quantity and structure of inventories, dynamics of valuation, and also respond to circumstances that depend on the possibility of recognizing inventories as assets or its termination.

Key words: inventories, accounting, operations with inventories, functional purpose of inventories, existence of inventories, valuation of inventories.